Bir Mutlak Ret Nedeni Olarak Marka Başvurusunun Tarihi ve Kültürel Değerler Bakımından Halka Mâl Olmuş İşaretleri İçermesi

25 Şubat 2026

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda marka tesciline engel oluşturan nedenler iki gruba ayrılmaktadır: Mutlak ret nedenleri (SMK m. 5) ve nispi ret nedenleri (SMK m. 6).

Mutlak ret nedenleri, ticari olarak kullanılmasına izin verilemeyecek veya kimsenin tekeline bırakılamayacak işaretleri konu almaktadır. İlgili düzenleme, bu yönüyle kamusal menfaatlerin korunmasına hizmet eder.

Kanun koyucunun bu kapsamda ele aldığı ret nedenlerinden biri, marka başvurusunun tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mâl olmuş işaretleri içermesidir (SMK m. 5/1-ğ). Örneğin ülkemizin tarihinde önemli yeri bulunan kişilerin adları ya da toplumun kollektif hafızasında özel bir yer edinen olaylar veya kurumlar bu kapsamda değerlendirilebilir.

Somut uyuşmazlıkta "1453 Osmanlı" ibaresi bu açıdan ele alınmıştır. Davacı şirket, "1453 Osmanlı" ibaresini içeren markanın tescili için Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvurmuş; bu başvuru SMK m. 5/1-ğ hükmüne aykırı olduğu gerekçesiyle Kurum tarafından reddedilmiştir. Bunun üzerine davacı, başvurunun reddine ilişkin YİDK kararının iptali talebiyle dava açmıştır.

İlk derece mahkemesi, dava konusu başvuru yönünden SMK m. 5/1-ğ'de aranan koşulların gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın kabulüne ve YİDK kararının iptaline karar vermiştir. Ancak Bölge Adliye Mahkemesi, "1453 Osmanlı" ibaresini içeren markanın tescil edilmesinin SMK m. 5/1-ğ hükmüne aykırılık oluşturacağı gerekçesiyle, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın reddine karar vermiştir. Davacı tarafın temyiz talebi üzerine kararı inceleyen Yargıtay, Bölge Adliye Mahkemesi kararını onamıştır.

Özetle, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, "1453 Osmanlı" ibaresinin halka mâl olmuş bir işaret olduğuna ve marka olarak tescil edilemeyeceğine hükmetmiştir.

Yargıtay 11. HD, T. 26.3.2024, E. 2022/6333, K. 2024/2470

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2020/1357 Esas, 2022/736 Karar

HÜKÜM : Ret

İLK DERECE MAHKEMESİ : Ankara 2. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki davalı kurum kararının iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili, müvekkilinin 05.02.2018 tarihinde 2018/11038 başvuru numarası ile ”1453 Osmanlı” ibareli markanın tescili için başvurduğunu, başvurunun ilanına karşı dava dışı Osmanlı Kahvecisi Gıda İçecek Unlu Mamüller Baharat Kuruyemiş İnş. Tic. San. A.Ş.’nin 2017/86715, 2017/54562, 2017/52708, 2015/85274, 2015/75638, 2013/09659, 2011/42936 sayılı markaları ile karıştırılma ihtimali gerekçesiyle itiraz ettiğini, anılan dava dışı şirketin itirazının nihai olarak dava konusu YİDK kararıyla reddedildiğini ancak başvurularının, 6769 sayılı SMK'nın 5/1(ğ) maddesi gereği re’sen reddine karar verildiğini oysa başvurunun tescili bakımından bahsi geçen madde yönünden herhangi bir tescil engeli bulunmadığını, “1453 Osmanlı” ibaresinin kültürel değerin istismarını oluşturmadığını, başvurunun bütünü itibariyle kültürel değerden çok tek başına marka değeri bulunduğunu, müvekkili şirketin 2016/61564 sayılı “1453 Ottoman” ibareli markasının 29,30,32. sınıflarda tescil edildiğini, 2016/58842 sayılı “1453 Ottoman” ibareli markasının 43. sınıfta da tescil edildiğini, yine “1453 Osmanlı Çay ve Kahve” ibareli markanın 43. sınıfta 2016/26153 sayı ile tescil edildiğini, “1453 Osmanlı” ibareli markanın KKTC nezdinde müvekkili adına tescil edildiğini, davalının “1453” ibaresini içeren başka marka başvurularını da kabul ettiğini ileri sürerek YİDK'ın 2018-M-9062 sayılı kararının iptaline ve “1453 Osmanlı” ibareli markanın tesciline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Türk Patent ve Marka Kurumu vekili, "1453” tarihi ve “Osmanlı” ibaresi, üstünde kamu hakkı bulunan halka ve tarihe mal olmuş işaret ve ibareler olup bu hususta davacıya marka hakkı tanınmasının kamu yararına ve Kanun’un açık hükmüne aykırı olacağını, somut olaydaki kamu yararının önemi sebebiyle bu hususun Kurul aşamasında resen dikkate alındığını, itiraz aşamasında Kurul’un ya da yargılama aşamasında mahkemenin, mutlak ret sebeplerinin varlığını tespit etmesi durumunda bu hususları talebe bağlı olmaksızın resen dikkate alabileceklerinin Yargıtay tarafından da kabul edildiğini, iptal davasında, mahkemeden marka tescil işlemlerine karar verilmesini talep edilemeyeceği gibi mahkemenin reddedilen marka başvurusunun tescil işlemlerinin devamına karar vermeye de yetkili olmadığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının dava konusu başvuru üzerinde önceki markalarından kaynaklı müktesep hakkı bulunmadığı, dava konusu başvuru yönünden 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu (6769 sayılı Kanun) 5/1-ğ maddesindeki koşulların oluşmadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile dava konusu YİDK kararının iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; 6769 sayılı Kanun 5/1-ğ maddesi uyarınca halka mal olmuş işaretlerin bir kişinin inhisarına verilmesine yol açacak şekilde marka olarak tescilinin mümkün olmadığını, 6769 sayılı Kanun'un gerekçesinde de 5/1-ğ maddesi açısından "örneğin Fatih Sultan Mehmet gibi halka mal olmuş tarihi, kültürel değerlerin marka olarak tescili mümkün değildir" denilmek suretiye bu hususta kanun koyucunun amacının açıkça ortaya konulduğunu, buna karşın mahkemece ortaya konulan gerekçe ve davanın kabulüne ilişkin kararın açıkça kanun koyucunun iradesine aykırılık teşkil ettiğini, "1453" tarihi ve "Osmanlı" ibaresi, üstünde kamu hakkı bulunan halka ve tarihe mal olmuş işaret ve ibareler olup bu hususta davacıya marka hakkı tanınmasının kamu yararına ve Kanun'un açık hükmüne aykırı bulunduğunu ileri sürerek ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davanın reddini istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dava konusu "1453 osmanlı " ibareli başvurunun 6769 sayılı Kanun 5/1-ğ maddesi uyarınca marka olarak tescilinin mümkün olmadığı ve bu bağlamda dava konusu YİDK kararının yerinde bulunduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmünün kaldırılmasına, yeniden esas hakkında hüküm kurulmasına, davanın reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde özetle; anılan kanun maddesinin bölge adliye mahkemesince yanlış yorumlandığını, kanun kapsamında kalabilecek ibarelerin, kelimelerin ve işaretlerin ekler yahut diğer kelimeler ile birlikte kullanımında bir mahsur olmadığını, tescili istenen ibarenin hakaret ve küçültücü imalar içermediğini, emsal yargı ve TÜRKPATENT kararlarına göre başvuru markasında kanuna aykırı bir yön bulunmadığını ileri sürerek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dava, marka başvurusunun reddi istemine dair YİDK kararının iptali ve marka başvurusunun tescili istemlerine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6769 sayılı Kanun 5/1-ğ maddesi.

3. Değerlendirme

1.Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davacı vekilince temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

26.03.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

YAZAR

Dr. Ozan Ali Yıldız
ozanali.yildiz@sakyildiz.com

Bu sitede yer alan yazılar genel bilgilendirme amaçlıdır; hukuki görüş, danışmanlık veya avukatlık hizmeti niteliği taşımaz. Her uyuşmazlık kendi somut koşulları içinde değerlendirilmelidir.